

Тому страхування – це той напрямок підтримки, якому держава повинна буде приділити особливу увагу та запровадити заходи, які дозволять підтримати галузь, наприклад, шляхом зменшення податкового навантаження чи зміни регуляторних вимог.

Список використаних джерел:

1. Що змінюється у страхуванні в умовах воєнного стану?
URL.:<https://eba.com.ua/shho-zminuyetsya-u-strahuvanni-v-umovah-voyennogo-stanu/>.
2. Договір страхування та особливості його застосування в умовах воєнного стану. URL.: <https://instaco.com.ua/news/dogovir-strahuvannya-ta-osoblivosti-yogo-zastosuvannya-v-umovah-vo-nnogo-stanu>.
3. Які страхові виплати можна отримати під час війни.URL.:
<https://finance.ua/ua/insurance/strahovi-vyplaty>.

Полуніна Ольга Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НАРОДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ, НА ЯКІЙ ВВЕДЕНО ВОЄННИЙ СТАН АБО НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Актуальність теми дослідження. З 24 лютого 2022 року відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» в Україні введено режим воєнного стану. У період воєнного стану, відповідно до статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» не можуть бути припинені повноваження судів, а тому – в умовах воєнного стану робота судів не припинена, конституційне право на судовий захист не обмежено[1]. Ніяких скорочених чи прискорених процедур здійснення правосуддя немає. На мою думку, зміст і форма

провадження в цивільних справах в умовах воєнного стану повинні відповідати завданням та основним засадам цивільного судочинства, але мають бути особливості здійснення такого провадження в умовах воєнного. Одна із таких особливостей стосується встановлення факту народження на території, на якій введено воєнний стан. Оскільки дана тематика є новою, то вважаю за необхідне провести її дослідження[2, с.47].

Мета дослідження. Метою даного дослідження є з'ясування порядку встановлення факту народження на території, на якій введено воєнний стан або на тимчасово окупованій території, пошук практичних проблем та шляхів їх вирішення[3, с.176].

Виклад основного матеріалу. Загальновідомим є той факт, що трьома основними формами судового провадження у цивільному судочинстві є: позовне, наказне та окреме провадження. У контексті збройної агресії Російської Федерації найбільш актуальним є окреме провадження, оскільки більшість судових справ, які стосуються війни, розглядаються саме за правилами цього виду провадження. Відповідно до частини 1 статті 293 ЦПК України окреме провадження - це вид непозовного цивільного судочинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав, свобод та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав [4, с.88].

Однією із передбачених в п.5 ч.2 статті 293 ЦПК України категорій справ, які підлягають розгляду судом в порядку окремого провадження є справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення. Саме таким фактом відповідно до п.7 ч.1 статті 315 ЦПК України є народження особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту народження. Оскільки в умовах воєнного стану робота органів державної реєстрації актів цивільного стану може бути обмежена або загалом припинена у зв'язку з проведенням бойових дій або окупацією територій, то встановлення факту народження в судовому порядку є доволі частою практикою.

ЦПК України передбачено два порядки встановлення факту народження – загальним (на підставі п.7 ч.1 статті 315 ЦПК України) та спеціальний (на підставі статті 317 ЦПК України). Загальний порядок може бути реалізований лише у випадку відмови або неможливості реєстрації факту народження органом державної реєстрації актів цивільного стану. Даний порядок включає в себе два основних етапи: 1) отримання медичних довідок у порядку визначеному Наказом МОЗ України від 4 березня 2022 року №407 «Про забезпечення реєстрації новонародженої дитини в умовах воєнного стану»; 2) звернення до суду із заявою про встановлення факту народження.

Однак, оскільки починаючи з 24 лютого 2022 року на всій території України введено воєнний стан, то зараз найбільш застосовним є спеціальний порядок встановлення факту народження. Спеціальний порядок включає в себе, як і загальний, два основних етапи: 1) збір доказів (насамперед медичних документів, речових доказів, звуко- та відеозаписів, тощо); 2) звернення до суду із заявою про встановлення факту народження. Проте особливість спеціального порядку встановлення факту народження особи полягає в тому, що при такому порядку для звернення до суду із заявою непотрібна відмова органів Державної реєстрації актів цивільного стану. На зазначену особливість вказано у Листі-роз'ясненні Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду (лист від 22.04.2021 № 985/0/208-21) щодо скасування вимоги отримання відмови від органів державної реєстрації актів цивільного стану[5].

Ще однією особливістю провадження у справах про встановлення факту народження на території, на якій введено воєнний стан або на тимчасово окупованій території, відповідно до вимог частини 1 статті 317 ЦПК України, є обмежене коло заявників, до яких законодавцем віднесено батьків дитини або одного з них, їхніх представників, членів сім'ї, опікунів, піклувальників, осіб, які утримують або виховують дитину. Крім того, таку заяву може бути подано до будь-якого місцевого суду України, який здійснює правосуддя, незалежно від місця проживання (перебування) заявника. Заява про встановлення такого факту народження розглядається невідкладно з дня надходження[6, с.45].

Варто зазначити, що у Державному реєстрі судових рішень міститься вже ряд рішень, які доводять можливість встановлення факту народження дитини в умовах воєнного стану. Зокрема, як приклад можна навести рішення Білоцерківського міськрайонного суду Київської області у справі № 357/8396/22. У даному провадженні заявниця через представника звернулася до суду із заявою про встановлення факту народження свого сина, який народився у м. Макіївка, яке з 2014 року перебуває під тимчасовою окупацією. Мотивом звернення стало бажання заявниці отримати легітимне свідоцтво про народження дитини українського зразка, оскільки свідоцтво, видане органами влади самопроголошеної «ДНР» не може вважатися офіційним документом[6, с.10]. Суд взяв до уваги доводи заявниці і задовольнив заяву. В іншому випадку, Орджонікідзевський районний суд м. Запоріжжя розглядав справу № 335/5654/22 про встановлення факту народження дитини і також задовільнив заяву матері, яка стверджувала, що народила дитину у підконтрольній Росії Ялті.

Висновок. Завдяки внесенню змін у ЦПК України Законом №2345-IX від 01.07.2022 року та доповненням глави 6 розділу IV статтею 317 про особливості провадження у справах про встановлення факту народження на території, на якій введено воєнний стан, зараз, попри повномасштабну війну, є можливим у судовому порядку встановити факт народження дитина. Для цього необхідно звернутися із заявою про встановлення факту народження дитини в порядку окремого судового провадження. Обов'язковою умовою задоволення такої заяви є вказівка мети встановлення такого факту[7, с.32].

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану : Закону України від 12.05.2015 р.№ 389-VIII / Відомості Верховної Ради. 2015. № 28. Ст. 250.URL: <https://r2p.org.ua/analitichna-zapyska-shhodo-administratyvnoyi-procedury-reyestracziyi-aktiv-narodzhennya-ta-smerti-yaki-vidbulys-na-tot/>

2. Ізарова І.О. Реформи цивільного процесуального законодавства в незалежній Україні: 1991–2017. Україна на шляху до Європи : реформа цивільного процесуального законодавства : Міжнародна науково-практична конференція (м. Київ, 7 липня 2017 р.) : зб. наук. праць. Київ : ВД Дакор, 2017. С. 18–35.

3. Циркуненко О.В Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Серія «Право». 2018. Вип. 28. С. 77–84.

4. Грушицький А. Розгляд «по-спрощеному». Закон і бізнес. 2018. № 37 (1387). 15.09-21.09.2018. URL: https://zib.com.ua/ua/print/134471-koli_spravi_neznachnoi_skladnoschi_stayut_maloznachnimi_.html (дата звернення: 27.05.2019).

5. Панич Н.Ю. Малозначні справи згідно ч. 6 ст. 19 ЦПК України у порівнянні з § 495а ЦПК Німеччини і ч. 1 ст. 2 Регламенту (ЄС) № 861/2007: чи вдалась реформа? Європейський та український досвід вирішення : збірник наукових праць учасників Міжнародної науково-практичної конференції, 23–24 листопада 2018 р., Київ, Україна / за заг. ред. І. Ізарової, Р. Флейшара, Р. Ханик-Посполітак. Київ : Дакор, 2018. С. 120–133.

6. Угриновська О., Гембара Г. Законодавча регламентація та проблеми судової практики. Підприємництво, господарство і право : науково-практичний господарсько-правовий журнал. 2018. № 12. С. 85–89.

7. Тітов М.Ю., Коротенко Т.Ф. Узагальнення судової практики на прикладі Оболонського районного суду міста Києва. Малозначні спори: європейський та український досвід вирішення : збірник наукових праць учасників Міжнародної науково-практичної конференції, 23–24 листопада 2018 р., Київ, Україна / за заг. ред. І. Ізарової, Р. Флейшара, Р. Ханик-Посполітак. Київ : Дакор, 2018. С. 172–186.